

Kati Mattinen

Henkilökunta- ja luontoisedut

käytännönläheisesti

© Helsingin Kamari Oy ja Kati Mattinen 2025
5., uudistettu painos

ISBN 978-952-246-971-7
ISBN 978-952-246-973-1 (Ammattikirjasto)
ISBN 978-952-246-972-4 (ePub)

Ulkoasu ja kansi: Heljä Silvennoinen
Taitto: NotePad

Paino: Hansaprint 2025

Sisällys

1	Johdanto.....	9
2	Luontoisedut henkilöverotuksessa	10
2.1	Luontoisetujen arvostaminen	10
2.2	Asuntoetu	11
2.2.1	Asuntoedun muodostuminen	11
2.2.2	Asuntoedun arvostaminen	13
2.2.3	Asuntoetu poissaolotilanteessa ja työsuhteen päättyessä	15
2.2.4	Työsuhdeasunto	17
2.2.5	Autotallietu ja autopaikka	18
2.3	Ravintoetu	19
2.3.1	Työntekijöiden ruokailun järjestäminen	19
2.3.2	Ravintoetu työpaikka- tai sopimusruokailuna	20
2.3.3	Kohdennettu maksuväline	21
2.3.4	Kahvietu tai vastaava	23
2.4	Täysihoitoetu	24
2.5	Autoetu	24
2.5.1	Autoedun muodostuminen	24
2.5.2	Autoedun arvo	26
2.5.3	Kuljettajaetu	31
2.5.4	Autoetu ja kilometrikorvaukset	31
2.6	Puhelinetu	32
2.7	Polkupyöräetu	33
2.8	Käyvän arvon soveltaminen	35
3	Luontoisedut työoikeuden ja palkanlaskennan kannalta	36
3.1	Luontoisedusta sopiminen ja muutokset	36
3.1.1	Luontoisetu palkan osana	36
3.1.2	Rajoitukset	36
3.1.3	Luontoisedun muutokset	37
3.2	Poissaolotilanteet	41
3.2.1	Palkallinen poissaolo	41
3.2.2	Palkaton poissaolo	41
3.3	Luontoisedut vuosilomapalkassa ja lomakorvauksessa	44
3.4	Ulkomaantyöskentely	45
3.4.1	Työsuhteen ehdot	45

3.4.2	Ulkomaantyöskentely ja kuuden kuukauden sääntö	45
3.4.3	Erityisasiantuntija	46
3.5	Luontoisetu ja ennakonpidätys	46
3.6	Luontoisetujen ilmoittaminen tulorekisteriin	47
3.7	Luontoisedut palkan ulosmittauksessa ja kuittauksesta	48
3.8	Luontoisedun huomioon ottaminen tietyissä tilanteissa	50
4	Verovapaat henkilökuntaedut	51
4.1	Yleistä verovapaista henkilökuntaeduista	51
4.2	Sosiaalivakuutusmaksut	53
4.2.1	Työeläkemaksu	53
4.2.2	Työnantajan sairausvakuutusmaksu	54
4.3	Terveystenhoito	54
4.3.1	Työterveyshuollon järjestäminen	54
4.3.2	Verovapauden edellytykset	59
4.3.3	Sairaanhoitovakuutus	61
4.3.4	Työterveyshuolto tuotannollisin ja taloudellisin perustein irtisanotulle	66
4.3.5	Silmäläsit ja näyttöpäätelasit	66
4.4	Henkilökunta-alennus	67
4.5	Merkkipäivälahja tai muu vähäinen lahja	69
4.6	Virkistys- ja harrastustoiminta	74
4.6.1	Työnantajan järjestämä virkistys- ja harrastustoiminta	75
4.6.2	Työntekijän omaehtoinen liikunta- ja kulttuuritoiminta	78
4.6.3	Yrittäjän virkistys- ja harrastustoiminta	81
4.6.4	Lehdet	81
4.7	Yhteiskuljetus	82
4.8	Vapaa- ja alennusliput	82
4.9	Työsuhdematkalippu	84
4.10	Sairaan lapsen hoitoetu	85
4.11	Tietoliikenneyhteys	87
5	Henkilökuntaedut työoikeudellisesta näkökulmasta.....	88
5.1	Tasapuolinen kohtelu	88
5.1.1	Työsopimuslain velvoitteet	88
5.1.2	Tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain syrjintäkiellot	93
5.1.3	Liikkeenluovutus	93
5.1.4	Vuokratyöntekijät	94
5.2	Henkilökuntaedut poissaolotilanteissa	95
5.3	Etujen muuttaminen ja poistaminen	96
5.4	Henkilökuntaetujen väärinkäyttötilanteet	97
5.5	Asiakirjojen säilytysaika	98

6	Muita työsuhteeseen liittyviä tuloja	100
6.1	Henkilöstörahasto	100
6.1.1	Perustaminen ja jäsenyys	100
6.1.2	Yhteistoiminta	101
6.1.3	Henkilöstörahastoerä	101
6.1.4	Rahasto-osuuden nostaminen	102
6.1.5	Verot ja sosiaalivakuutusmaksut	103
6.2	Työsuhdelaina	104
6.3	Työsuhteeseen perustuva osakeanti	105
6.4	Työsuhdeoptio	109
6.4.1	Työsuhdeoption käyttäminen ja edun arvo	110
6.4.2	Työsuhdeoption perusteella hankitun osakkeen myynti	111
6.4.3	Ennakkoperintä	111
6.4.4	Ulkomaantyö	113
6.5	Vakuutukset	115
6.5.1	Eläkevakuutukset	115
6.5.2	Säästöhenkivakuutus	120
6.5.3	Vapaaehtoiset riskihenkilövakuutukset	121
7	Työstä aiheutuneiden kustannusten korvaaminen	122
7.1	Koulutus	122
7.1.1	Koulutuskustannusten verotus	122
7.1.2	Rajat ylittäviin työskentelytilanteisiin liittyvä kulttuuri-, kieli- ja muu valmennus	123
7.1.3	Työllistymistä edistävä koulutus ja valmennus irtisanotulle työntekijälle	124
7.1.4	Muu irtisanomiseen liittyvä koulutus	125
7.1.5	Vähimmäispalveluaikaa koskeva sopimus	126
7.2	Työvaatteet	127
7.3	Työmatkoihin liittyvät kustannukset	128
7.3.1	Työmatkakustannusten korvaukset	128
7.3.2	Bonuspisteet	134
7.3.3	Työnantajan maksamat viranomaisrekisteröinnit ja eräät muut maahantuloon liittyvät kustannukset	136
7.3.4	Työmatka vai virkistysmatka	137
7.4	Muuttokustannukset	140

Liite: Verohallinnon päätös vuodelta 2025 toimitettavassa verotuksessa noudatettavista luontoisetujen laskentaperusteista	142
--	------------

Asiahakemisto.....	152
---------------------------	------------

Lyhenteet

HHO	Helsingin hovioikeus
HO	hovioikeus
KHO	korkein hallinto-oikeus
KKO	korkein oikeus
KouHO	Kouvolan hovioikeus
Kuopion HaO	Kuopion hallinto-oikeus
KVL	keskusverolautakunta
RHO	Rovaniemen hovioikeus
SVL	sairausvakuutuslaki 21.12.2004/1224
THO	Turun hovioikeus
TN	työneuvosto
TSL	työsopimuslaki 26.1.2001/55
TT	työtuomioistuim
TTL	työturvallisuuslaki 23.8.2002/738
TVL	tuloverolaki 30.12.1992/1535
VakO	vakuutusosasto
VHO	Vaasan hovioikeus
YTL	yhteistoimintalaki 30.12.2021/1333

JOHDANTO

Työnantaja ja työntekijä voivat sopia, että osa palkasta annetaan työntekijälle muuna vastikkeena kuin rahana. Tämä osa palkkaa on työntekijän luontoisetua. Yleisiä luontoisetuja ovat muun muassa puhelinetu ja autoetu. Koska luontoisetu on osa työntekijän palkkausta, työnantaja ei voi sitä yksipuolisesti poistaa ilman erityisiä perusteita. Luontoisetuja käsitellään kirjan luvuissa 2–3.

Työnantaja voi tarjota työntekijöilleen myös muita henkilökuntaetuja, kuten vapaaehtoista työterveyshuoltoa tai virike-etua. Tällaisia henkilökuntaetuja voidaan käyttää työntekijöiden kannustamiseen pysymään työnantajan palveluksessa tai vaikkapa rekrytointitilanteessa työntekijän houkuttelemiseen työnantajan palvelukseen. Ne eivät kuitenkaan ole samalla tavalla osa työntekijöiden palkkausta kuin luontoisedut, ja työnantajalla on yleensä oikeus päättää yksipuolisesti siitä, pidetäänkö etu voimassa ja missä muodossa. Nämä henkilökuntaedut ovat työntekijöille verovapaita etuja, kunhan tietyt lain vaatimat edellytykset täyttyvät. Tällaisia henkilökuntaetuja käsitellään kirjan luvuissa 4–5.

Luvussa 6 käsitellään muita työsuhteeseen liittyviä tuloja, kuten henkilöstörahastoa ja vakuutuksia, ja lopuksi käydään vielä lyhyesti läpi erilaisia työstä johtuvien kustannusten korvauksia luvussa 7.